

Handläggare Linn Vallmark Ullén Telefon: 08-50825084 251 58	Till Socialnämnden 2026-06-09
--	--

Skrivelse angående kommunens riktlinjer för utbetalningar av bidrag till olika föreningar, uppföljning kring efterlevnaden av demokrativillkor

Svar på skrivelse från Moderaterna

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Andréa Hedin med flera (M) har lämnat en skrivelse som handlar om socialnämndens bidrag till ideella föreningar och hur stadens demokrativillkor efterföljs. Skrivelsens frågor handlar om hur många ansökningar av föreningsbidrag från socialnämnden som har fått avslag under mandatperioden till följd av att de inte har uppfyllt stadens demokrativillkor, samt om socialnämnden har inhämtat yttranden från SÄPO eller Polisen i samband med en ansökan om föreningsbidrag.

Socialförvaltningens ansökningsprocess av bidrag till ideella föreningar utgår från att förvaltningen redan innan en ansökan kan skickas in gör en granskning och kontroll av föreningen. Den första granskningen förhindrar att föreningar vars verksamhet står i strid med stadens demokrativillkor tas upp i organisations- och föreningsutskottet. Om en förening agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret under tiden som de erhåller bidrag från socialnämnden kan organisations- och föreningsutskottet besluta om att minska, stoppa eller återkräva beviljat bidrag. Under mandatperioden har organisations- och föreningsutskottet beslutat att stoppa ett föreningsbidrag till följd av att de brutit mot stadens demokrativillkor. Organisations- och föreningsutskottet har också under mandatperioden beslutat att samma förening ska erhålla bidrag igen. Förvaltningen har i inga fall inhämtat yttranden från SÄPO eller Polismyndigheten i samband med en ansökan om föreningsbidrag. Däremot pågår dialoger med Polisregion Stockholm om hur ett samarbete kring föreningsbidrag skulle kunna se ut. Det finns en del rättsliga utmaningar som behöver utredas.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Socialnämnden har uppdragit till förvaltningen att besvara skrivelse från Andréa Hedin m.fl. (M) om socialnämndens bidrag till ideella föreningar och hur stadens demokrativillkor efterföljs.

Ärendet

I skrivelsen framkommer hänvisning till information från Sveriges Radio den fjärde december 2025 om att Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) hade prövat de nya demokrativillkoren och samtidigt inhämtat yttrande från SÄPO i samband med en ansökan om statsbidrag från den eritreanska kyrkan Tewahdo-kyrkan i Sverige. SÄPOs bedömning var att det fanns risker förenat med ansökan som innebar kränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna i Sverige och att statsbidrag kan gynna Eritrea som stat. I skrivelsen framkommer även att Svenska Eritreanska föreningen i Västerort tidigare har sökt föreningsbidrag från Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och fått ansökan nekad till följd av att de inte uppfyllde demokrativillkoren. I år föreslås dock att föreningen beviljas en del av det ansökta beloppet. Mot bakgrund av detta ställs följande frågor i skrivelsen:

- Hur många fall av ansökningar till organisations- och föreningsutskottet har under mandatperioden nekats till följd av att man inte uppfyllt kraven i stadens demokrativillkor?
- Hur många fall av ansökningar till organisations- och föreningsutskottet har under mandatperioden nekats till följd av att man inte uppfyllt kraven i stadens demokrativillkor men där man tidigare år uppfyllt kraven?
- Hur många fall av ansökningar till organisations- och föreningsutskottet har under mandatperioden godkänts men tidigare nekats till följd av att man inte uppfyllt kraven i stadens demokrativillkor?
- Hur många fall under mandatperioden har förvaltningen inhämtat ett yttrande från SÄPO eller Polisen i samband med en ansökan om föreningsbidrag?
- I de fall där yttrande har inhämtats - hur många gånger har yttrandet avstyrkt och hur många fall, om några, har ansökan beviljats trots ett yttrande som avstyrkts?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningens ledningsgrupp har behandlat ärendet den 3 juni 2026 och funktionshindersrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 4 juni 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter har socialnämnden antagit stadsövergripande demokrativillkor vilka framkommer i *Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd demokrativillkor*. Dessa riktlinjer framkommer även i *Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar*. Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att offentliga medel tilldelas aktörer vars verksamheter inte är förenliga med samhällets grundläggande värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

Socialförvaltningens ansökningsprocess av bidrag till ideella föreningar utgår från att förvaltningen redan innan en ansökan kan skickas in gör en granskning och kontroll av föreningen. Först efter att förvaltningen har kontrollerat och granskat föreningen och sett att de uppfyller vissa grundläggande krav kan föreningen skicka in en ansökan om bidrag till socialnämnden. Ett grundläggande krav som föreningen måste uppfylla för att söka bidrag från socialnämnden är att föreningen inte strider mot stadens demokrativillkor. Om en förening agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret, genom exempelvis skrivningar i stadgar, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, på en webbplats eller i andra föreningsdokument, avvisar förvaltningen föreningens förfrågan om att få söka bidrag från socialnämnden. Antalet ansökningar till organisations- och föreningsutskottet som har avslagits till följd av att de inte uppfyllt stadens demokrativillkor är därför noll, eftersom den första granskningen förhindrar att sådana ärenden tas upp i organisations- och föreningsutskottet.

Om en förening agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret under tiden som de erhåller bidrag från socialnämnden kan organisations- och föreningsutskottet besluta om att minska, stoppa eller återkräva beviljat bidrag. Detta framkommer i *Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar*. Socialnämnden har under mandatperioden beslutat att stoppa ett föreningsbidrag till följd av att en förening brutit mot stadens demokrativillkor. Socialnämnden har också under mandatperioden beslutat att samma förening ska erhålla bidrag igen.

I stadens demokrativillkor anges att en förening trots att demokrativillkoren inte följts fortfarande kan beviljas bidrag om det finns särskilda skäl. Vad som utgör särskilda skäl ska bedömas av bidragsgivaren i det enskilda fallet. Det ska särskilt beaktas om föreningen tagit aktivt avstånd från agerandet, exempelvis genom

ett uttalande i officiella kanaler som når föreningens målgrupp. Det ska också särskilt beaktas om föreningen har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att agerandet inte upprepas.

Förvaltningen bedömde att föreningen vidtagit tillräckliga åtgärder och tydligt tagit avstånd från tidigare uttalanden och återfick därmed sitt bidrag. Förvaltningen har i inga fall inhämtat yttranden från SÄPO eller Polismyndigheten i samband med en ansökan om föreningsbidrag. Däremot pågår dialoger med Polisregion Stockholm om hur ett samarbete kring föreningsbidrag skulle kunna se ut. Det finns en del rättsliga utmaningar som behöver utredas.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående kommunens riktlinjer för utbetalningar av bidrag till olika föreningar, uppföljning kring efterlevnaden av demokrativillkor